

Andrej Gubka

Gubka, A.: Forest health in Prešov region in 2023. APOL, 2024, vol. 5, no. 2, p. 282–286.

Abstract: Forests in Prešov region are affected mainly by windstorms and bark beetles. From 2015 are damages in this region continuously decreasing but in year 2023, we recorded an increase in the volume of accidental felling. Volume of accidental felling in 2023 were nearly 335 thousand m³ what were 27,3% of whole felling in this region. Mostly damaged forests are in Kežmarok, Poprad, Levoča, Humenné and Stará Ľubovňa districts.

Key words: windstorm; bark beetles; accidental felling

Zhodnotenie zdravotného stavu porastov v roku 2023

Z pohľadu podielu náhodnej ťažby na ťažbe celkovej mal Prešovský kraj štvrtý najvyšší podiel náhodnej ťažby z pomedzi všetkých krajov na Slovensku. V roku 2023 bol zaznamenaný nárast podielu z 16,7 % v roku 2022 na 27,3 % v roku 2023. Stále je to však štvrtý najnižší podiel náhodnej ťažby v Prešovskom kraji od roku 1996. Nárast však nebol zaznamenaný len v rámci podielu náhodnej ťažby, ale aj z pohľadu objemu. Kým v roku 2022 bolo spracovaných 230 tis. m³ drevnej hmoty, v roku 2023 to bolo takmer 335 tis. m³. Popritom sa celková ťažba znížila z 1 382 tis. m³ v roku 2022 na 1 226 tis. m³ v roku 2023. Najväčší objem náhodnej ťažby bol nahlásený z okresu Poprad, kde bolo spracovaných 88 tis. m³ (66,5 % z celkovej ťažby v okrese), Kežmarok s 31 tis. m³ (61,1 %) a Levoča s takmer 23 tis. m³ (54,1 %). Zaujímavá situácia nastala v okrese Humenné, kde sa v roku 2022 spracovalo takmer 13 tis. m³ náhodnej ťažby, no v roku 2023 stúpil tento objem až na takmer 77 tis. m³, pričom išlo dominantne o poškodenie listnatej hmoty 67 tis. m³.

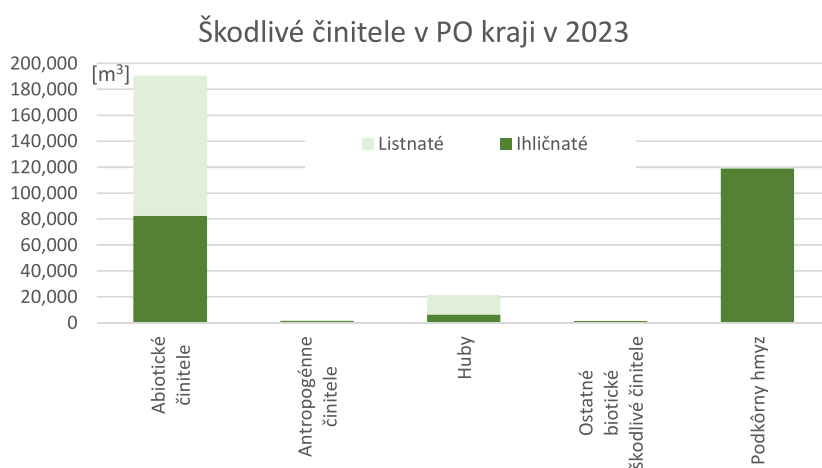
Navýšenie náhodnej ťažby v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 spôsobili najmä abiotické škodlivé činitele. Kým v roku 2022 bolo z dôvodu pôsobenia abiotických činiteľov spracovaných 100 tis. m³, v roku 2023 to bolo až 190 tis. m³, pričom najvýznamnejším činiteľom bol vietor, ktorý v značnom rozsahu zasiahol ihličnaté aj listnaté porasty. Nárast sme zaznamenali aj pri pôsobení biotických škodlivých činiteľov. V roku 2022 bolo takto spracovaných 125 tis. m³, v roku 2023 to bolo 142 tis. m³ drevnej hmoty. Jednoznačne najvyšší podiel na tomto stave má podkôrný hmyz, ktorý poškodil 119 tis. m³, pričom takmer 115 tis. m³ bolo pripísaných na lykožrúta smrekového. Druhou najvýznamnejšou kategóriou biotických činiteľov boli v roku 2023 hubové patogény s objemom takmer 22 tis. m³. V porovnaní s rokom 2022 je táto situácia viac menej stabilná, keďže v roku 2022 bolo spracovaných niečo viac ako 22 tis. m³. Ostatné biotické činitele (1,4 tis. m³) a antropogénne škodlivé činitele (2,1 tis. m³) mali na objem náhodnej ťažby v Prešovskom kraji len malý vplyv.

Tabuľka 1. Výskyt škodlivých činiteľov v lesoch Prešovského kraja v roku 2023.

Table 1. The volume of sanitary felling in Prešov region by the group of pest agents in 2023.

Činitele	Dreviny [m ³]		
	Ihličnaté	Listnaté	Spolu
Abiotické škodlivé činitele	82 602	107 768	190 370
Abiotické činitele	82 602	107 768	190 370
Iné abiotické	131	11	142
Sneh	3 485	9 408	12 893
Sucho a úpal	5 899	2 447	8 346
Vietor	73 064	95 824	168 888
Záplavy a podmáčanie	23	78	101

Činitele	Dreviny [m ³]		
	Ihličnaté	Listnaté	Spolu
Antropogénne škodlivé činitele	1 373	747	2 120
Antropogénne činitele	1 373	747	2 120
Imisie	365	39	404
Iné antropogénne	90	65	155
Odcudzenie dreva	135	322	457
Požiare	783	321	1 104
Biotické škodlivé činitele	126 703	15 734	142 437
Huby	6 457	15 064	21 521
Hniloby	1 426	3 116	4 542
Hrdze	115	0	115
Iné huby	3 125	11 626	14 751
Koreňovka vrstevnatá	98	0	98
Podpňovka	991	0	991
Rakovina a nekróza kôry	692	2	694
Sypavky	10	0	10
Tracheomykózy	0	320	320
Ostatné biotické škodlivé činitele	1 239	193	1 432
Hlodavce	54	14	68
Iné biotické	1 092	173	1 265
Obhryz a lúpanie zverou	6	0	6
Odhryz zverou	87	6	93
Podkôrnny hmyz	119 007	477	119 484
Iný podkôrnny hmyz	2 260	328	2 588
Lykožrút bukový	0	149	149
Lykožrút lesklý	492	0	492
Lykožrút smrekovcový	428	0	428
Lykožrút smrekový	114 969	0	114 969
Lykožrúty na jedli	255	0	255
Podkôrnnikové na borovici	603	0	603
Spolu	210 678	124 249	334 927

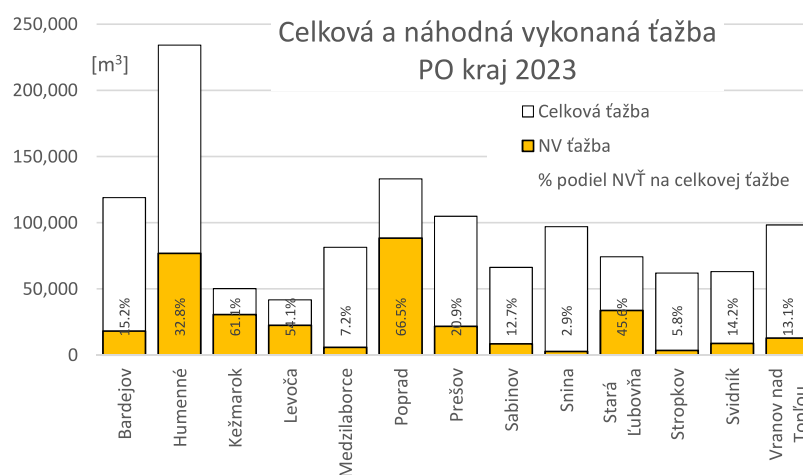

Obrazok 1. Podiel jednotlivých skupín škodlivých činiteľov na náhodnej vykonanej ťažbe v Prešovskom kraji v roku 2023.
Figure 1. The volume of sanitary felling in Prešov region by the group of pest agents in 2023.

Tabuľka 2. Objem náhodnej a celkovej ťažby v roku 2023 podľa okresov Prešovského kraja.

Table 2. Volume of accidental and total felling in 2023 by districts of the Prešov Region.

Okresy	NV – náhodná vykonaná [m ³]			Podiel náhodnej vykonanej na celkovej ťažbe	Celková ťažba [m ³]		
	Ihličnaté dreviny	Listnaté dreviny	Spolu		Ihličnaté dreviny	Listnaté dreviny	Spolu
Bardejov	7 977	10 154	18 131	15,2 %	31 549	87 442	118 991
Humenné	9 613	67 140	76 753	32,8 %	16 069	218 194	234 263
Kežmarok	29 662	994	30 656	61,1 %	47 203	3 008	50 211
Levoča	19 161	3 505	22 666	54,1 %	37 283	4 644	41 927
Medzilaborce	3 551	2 321	5 872	7,2 %	7 126	74 412	81 538
Poprad	88 243	227	88 470	66,5 %	132 174	958	133 132
Prešov	9 113	12 750	21 863	20,9 %	19 725	85 080	104 805
Sabinov	5 897	2 495	8 392	12,7 %	28 836	37 500	66 336
Snina	114	2 690	2 804	2,9 %	4 178	92 978	97 156
Stará Ľubovňa	32 384	1 472	33 856	45,6 %	60 841	13 470	74 311
Stropkov	512	3 115	3 627	5,8 %	1 975	60 159	62 134
Svidník	1 105	7 843	8 948	14,2 %	4 353	58 774	63 127
Vranov nad Topľou	3 346	9 543	12 889	13,1 %	7 498	90 774	98 272
Spolu	210 678	124 249	334 927	27,3 %	398 810	827 393	1 226 203

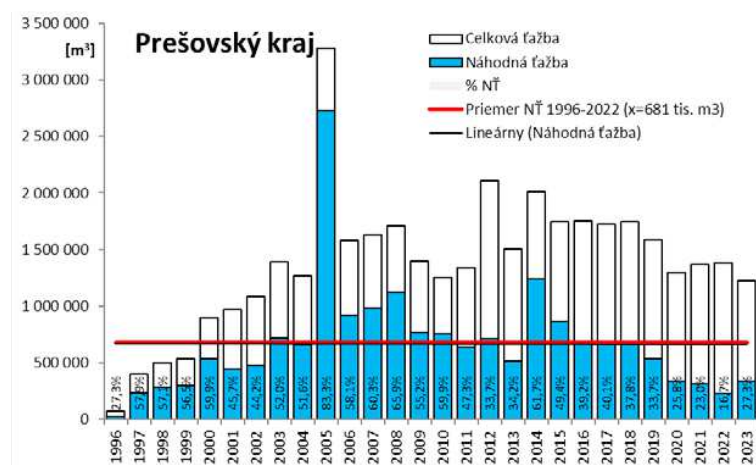

Obrázok 2. Podiel náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Prešovskom kraji podľa okresov v roku 2023.

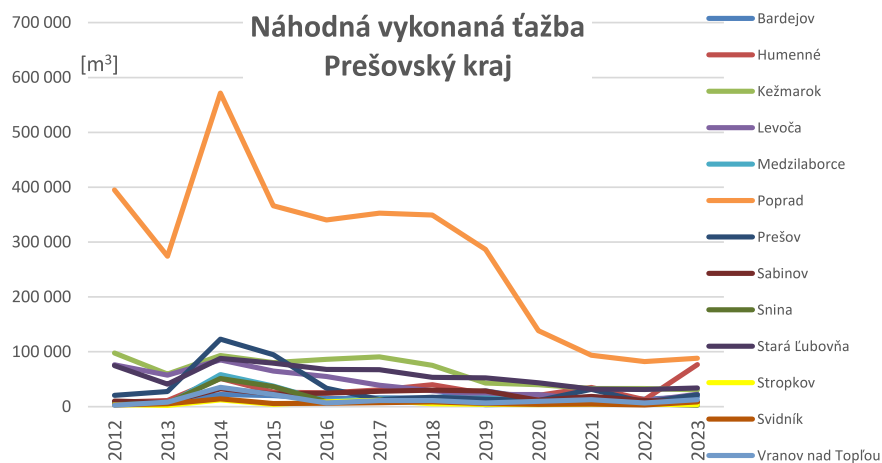
Figure 2. Sanitary felling share in total felling volume in 2023 by districts of the Prešov region.

Prognóza vývoja zdravotného stavu lesov v Prešovskom kraji

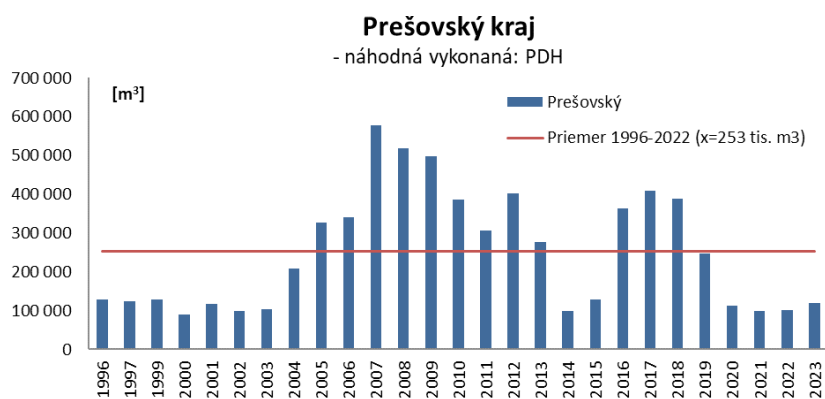
Zdravotný stav lesov v Prešovskom kraji sa v posledných rokoch postupne zlepšoval. Aj keď rok 2023 priniesol zvýšenie náhodnej ťažby, stále je podiel na celkovej ťažbe pod dlhodobým priemerom. Vzhľadom na suchu v roku 2022 a zvýšenie podielu vetrovej kalamity v roku 2023 sa dá v nasledujúcom roku očakávať určitý nárast aktivity podkôrneho hmyzu.

Obrázok 3. Vývoj podielu náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Prešovskom kraji.
Figure 3. Development of sanitary felling share in total felling volume in the Prešov region.

Obrázok 4. Vývoj náhodnej vykonanej ťažby podľa okresov v Prešovskom kraji.
Figure 4. Development of sanitary felling in districts of the Prešov region.

Obrázok 5. Vývoj vykonanej náhodnej ťažby spôsobenej podkôrným a drevokazným hmyzom v Prešovskom kraji.
Figure 5. Development of sanitary felling caused by bark beetles and wood-boring insects in the Prešov region.

Podakovanie

Túto prácu podporila Agentúra na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-19-0116, APVV-19-0119, APVV-22-0399, APVV-21-0131, APVV-22-0545 a APVV-23-0156; Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky na základe položky č. 08V0301 (PROMOLES).

ADRESA

Ing. Andrej Gubka, PhD.
Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen
Lesnícka ochranárska služba
Lesnícka 11
SK–969 01 Banská Štiavnica
e-mail: andrej.gubka@nlc.sk